

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7547/2022
14.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милица Станковић адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство унутрашњих послова, ЈБ КЈС 10600, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 156/22 од 26.01.2022. године, на седници одржаној 14.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 156/22 од 26.01.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 26349/19 од 08.02.2021. године, исправљеном решењима истог суда од 05.04.2021. и 19.10.2021. године, ставом првим изреке одбијен је предлог тужене за прекид поступка до правноснажног окончања кривичног поступка. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиљи накнади штету од 461.084,58 динара са законском затезном каматом од 16.09.2018. године до исплате, а ставом трећим изреке и да јој накнади трошкове парничног поступка од 92.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 156/22 од 26.01.2022. године наведена првостепена пресуда је преиначена у ставу другом, тако што је тужбени захтев одбијен (став први изреке) и ставу трећем изреке, тако што је обавезана тужиља да накнади туженој трошкове парничног поступка од 9.000,00 динара (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, с позивом на члан 404. Закона о парничном поступку (посебна ревизија).

О ревизији тужиље није одлучивано као о посебној, на основу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14,

87/18, 18/20, 10/23 – у даљем тексту: ЗПП), јер је изјављена ревизија дозвољена сагласно члану 403. став 2. тачка 2. ЗПП, према коме је ревизија увек дозвољена ако је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одлучио о захтевима странака, што је учињено у конкретном случају.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредаба члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужиле неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилино путничко возило марке „...“, тип „...“ оштећено је 01.09.2018. године у 08,30 часова у Београду, у улици ..., на паркингу код кућног броја ..., приликом експлозије теренског моторног возила марке „...“, тип „...“ паркираног у близини испод кога је била постављена експлозивна направа од стране НН лица. На тужилином возилу је била оштећена цела лева страна, пробијено предње крило и разбијени шофершајбна и стакло возачевих врата, те је штета процењена као тотална у износу од 461.084,58 динара на дан вештачења.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да постоји одговорност тужене за штету коју је тужила претрпела на возилу, у смислу члана 180. став 1. Закона о облигационим односима, јер је до штете дошло неправилним радом органа тужене па је, применом одредаба чл. 154. и 155. Закона о облигационим односима, усвојио тужбени захтев и обавезао тужену да тужили накнади штету на возилу насталу у штетном догађају дана 01.09.2018. године.

Другостепени суд је у побијаној пресуди заузео супротно правно становиште, због чега је одбио тужбени захтев тужиле налазећи да је одредбом члана 180. став 1. Закона о облигационим односима прописана посебна одговорност државе за штету насталу смрћу, телесном повредом или оштећењем, односно уништењем имовине физичког лица услед аката терора или насиља, као и приликом јавних демонстрација и манифестације који су усмерени против државе и њеног уређења, јер су државни органи у тим случајевима били дужни да спрече такву штету. Међутим, оценио је да тужена није одговорна за насталу штету услед аката насиља који су усмерени против појединаца, као у конкретном случају, јер акт насиља непосредног штетника није био усмерен против државе и њеног поретка, већ се ради о акту насиља појединца – НН лица који је био усмерен против трећег лица, односно његове имовине. Одговорност тужене, према становишту другостепеног суда, не постоји ни на основу одредбе члана 172. став 1. ЗОО јер није утврђено да је штета настала неправилним или незаконитим радом или пропустом државног органа у вршењу својих функција.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилност примене материјалног права у побијаној другостепеној пресуди.

Законом о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени лист СРЈ“, бр. 31/93, 22/99, 23/99, 35/99, 44/99, - у даљем тексту: ЗОО) је прописано: да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција (члан 172. став 1); да за штету насталу смрћу, телесном повредом или оштећењем, односно уништењем имовине физичког лица услед аката насиља или терора, као и приликом

јавних демонстрација и манифестација, одговара држава чији су органи по важећим прописима били дужни да спрече такву штету (члан 180. став 1).

Наведеним чланом регулисани су посебни случајевима одговорности државе услед аката насиља и терористичких аката, као и приликом јавних демонстрација и манифестација, чији су органи по важећим прописима били дужни да спрече такву штету. Одговорност државе по овом правном основу произлази из њене дужности да се стара за сигурност људи и имовине, да обезбеђује јавни ред и мир. Право на накнаду није условљено кривицом државе, већ је реч о постојању објективне одговорности која се темељи на претпоставци о кривици државе, односно њеној обавези да обезбеђује сигурност људи и имовине.

Међутим, правилно је становиште другостепеног суда да акти насиља треба да имају ужи смисао од оног који је уобичајен, односно да би за постојање посебне одговорности државе у смислу члана 180. став 1. ЗОО то били само они акти насиља који су усмерени на подривање уставног уређења, јер би њихово уобичајено значење доводило до одговорности државе за сваку телесну повреду, убиство, оштећење или уништење имовине, за које појединачне акте насиља одговара извршилац кривичног дела у складу са важећим кривичним законодавством. Држава није у могућности да спречи сваки акт насиља уперен према појединцу, те за такве појединачне акте насиља одговара учинилац, у складу са кривичним законодавством. Ревидент ни у току поступка, нити у ревизији није навела било какве аргументе који би указивали на то да су органи надлежни за спречавање и сузбијање криминалитета знали или морали знати да прети опасност по имовину власника теренског моторног возила, те да због предузимања акта насиља према том лицу може бити угрожена њена или имовина трећих лица.

Имајући у виду да одговорност државе не постоји у свим појединачним случајевима насиља, већ искључиво за штету причињену кажњивом радњом насиља упереном против појединца уколико је наведена радња истовремено уперена и против државног уређења, као и да је у конкретном случају штета на возилу тужиле настала случајно, активирањем експлозивне направе постављене од стране непознатог учиниоца испод суседног путничког возила, с тим да није утврђено постојање околности које би упућивале на закључак да се ради о акту насиља упереном против државе и њеног поретка, то је правилан закључак другостепеног суда да тужена не може бити одговорна за штету насталу на возилу тужиле. Настала штета представља акт насиља непосредног штетника, који је био усмерен против појединца, а не против државе и њеног поретка и није имао за циљ испољавање незадовољства према држави. При том, проузрокована штета се није могла разумно очекивати и не може се довести у везу са обавезом државних органа да заштите имовину појединца, за коју би била одговорна тужена Република Србија.

С обзиром на изложено, другостепени суд је правилно оценио да одговорност тужене не постоји ни на основу одредбе члана 172. став 1. ЗОО, јер у конкретном случају није утврђено да је штета настала неправилним или незаконитим радом, или пропустом државног органа у вршењу својих функција.

С обзиром на изложено, Врховни суд је одбио као неосновану ревизију тужиле применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић